

DISTINCTIO I.

quia per Christi adventum exhibetur, atque perficitur humanæ redemptionis sponsio, facta ab antiquo. Filii ergo missio est ipsa incarnatio: eo enim missus est quod in forma hominis mundo visibilis apparuit, de quo supra sufficienter dictum est.

Quare Filius carnem assumpsit, non Pater, vel Spiritus Sanctus.

Diligenter vero annotandum est, quare Filius, non Pater, vel Spiritus Sanctus incarnatus est. Solus namque Filius hominem assumpsit: quod utique ordine congruo, atque alto Dei sapientia fecit consilio, ut Deus, qui in sapientia sua mundum condiderat, secundum illud (Psal. ciii. 24.) „Omnia in sapientia fecisti Domine,“ (5) per eandem quæ in cælis sunt, & quæ in terris restauraret. Hæc est mulier evangelica quæ accendit lucernam, & dracmam decimam, quæ perdita fuerat, reperit. Sapientia scilicet Patris, quæ testam humanam infirmitatis lumine suæ Divinitatis accendit, perditumque hominem reparavit, nomine Regis, & imagine insignitum. Ideo etiam Filius missus est, & non Pater, quia congruentius mitti debebat qui est ab alio quam qui a nullo. Filius autem à Patre est, Pater vero à nullo est: ut enim Augustinus ait in Libro de Trinitate (IV. cap. xx.) non habet de quo sit. Sicut ergo Pater genuit, Filius genitus est; ita congrue Pater misit, Filius missus est. Ab illo enim convenienter mittitur Dei Verbum, cuius est Verbum, ab illo mittitur de quo natum est, mittitur quod genitum est. Pater vero qui misit, à nullo est. Ideoque Pater missus non est, ne si mitteretur, ab alio esse putaretur. Missus est ergo primo Filius, qui à solo Patre est; deinde etiam Spiritus Sanctus, qui est à Patre, & Filio. Sed Filius solus in carne missus est, non Spiritus Sanctus, sicut nec Pater. Quod ideo factum est, ut qui erat in Divinitate Dei Filius, in humanitate fieret hominis filius. Non Pater, vel Spiritus Sanctus carnem induit, ne alius in Divinitate esset Filius, alius in humanitate; & ne idem esset Pater & Filius, si Deus Pater de homine nasceretur. Unde (a) in Ecclesiasticis Dogmatibus. (cap. ii.) „Non Pater carnem assumpsit, nec Spiritus Sanctus; sed Filius tantum, ut quod erat in Divinitate Dei Filius, ipse fieret in homine hominis filius; ne Filii nomen ad alterum transiret, qui non esset æterna nativitate Filius. Dei ergo Filius, hominis factus est filius, natus secundum veritatem naturæ ex Deo Dei Filius, & secundum veritatem naturæ ex homine hominis filius, ut veritas geniti, non adoptione, nec appellatione, sed in utraque nativitate Filii nomen nascendo haberet, & esset verus Deus, & verus homo unus Filius. Non ergo duos Christos, nec duos Filios; sed Deum & hominem unum Filium: quem propterea Unigenitum dicimus manentem in duabus substantiis, sicut ei naturæ unitas contulit, non confusis naturis, nec mixtis, sicut (b) Timotheani volunt, sed societate unitis. Ecce habemus, quare Filius, non Pater, vel Spiritus Sanctus carnem assumpsit.

Utrum Pater, vel Spiritus Sanctus potuerit incarnari, vel possit.

Si vero queritur, utrum Pater, vel Spiritus Sanctus incarnari potuerit, vel etiam modo possit; sane responderi potest, & potuisse olim, & posse nunc carnem sumere, & hominem fieri, tam Patrem, quam Spiritum Sanctum. Sicut enim homo Filius factus est, ita Pater, & Spiritus Sanctus potuit, & potest.

An Filius, qui tantum carnem accepit, aliquid fecerit quod non Pater, vel Spiritus Sanctus.

SED forte aliqui dicent. Cum indivisa sint opera Trinitatis, si Filius carnem assumpsit, tunc Pater, & Spiritus Sanctus: quia si Filius carnem assumpsit, nec hoc fecit Pater, vel Spiritus Sanctus; non omne quod facit Filius, facit Pater, & Spiritus Sanctus. At omnia simul Pater, & Filius, & amborum Spiritus pariter, & concorditer operantur. Ad quod dicimus, quia nihil operatur Filius sine Patre, & Spiritu Sancto; sed una est horum trium operatio indivisa, & indissimilis: & tamen Filius, non Pater, vel Spiritus Sanctus carnem assumpsit. Ipsam tamen carnis assumptionem Trinitas operata est, sicut Augustinus (Fulgentius) dicit in Lib. de Fide ad Petrum (cap. ix.) „Reconciliati sumus per solum Filium secundum carnem; sed non soli Filio secundum Deitatem. Trinitas enim nos sibi reconciliavit per hoc quod solum Verbum, carnem ipsa Trinitas fecit.“ Trinitas igitur carnis assumptionem fecit; sed Verbo, non Patri, vel Spiritui Sancto. Si enim Pater sibi, & Filius sibi vel Pater Filio, & Filius Patri carnis assumptionem operatus, esset, jam non eadem operatio esset utriusque, sed divisa. Sed sicut inseparabilis, & indivisa est unitas substantiæ trium ut ait Augustinus in Lib. I. de Trin. (cap. iv.) ita & operatio. Non tamen eandem Trinitatem natam de Virgine, crucifixam, & sepultam catholici tractatores docuerunt, sed tantummodo Filium; nec eandem Trinitatem in specie columbæ descendisse super Jesum, sed tantum Spiritum S. nec eandem dixisse de cælo: „Tu es Filius meus.“ (Luc. ix. 35.) sed tantum Patris vocem fuisse ad Filium factam: quamvis Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, sicut inseparabiles sunt, ita & inseparabiliter operentur. Hæc & mea fides est: quoniam quidem hæc est catholica fides. Licet igitur solus Filius carnem assumpsit, ipsam tamen incarnationem cum Patre, & Spiritu Sancto operatus est.

DIVISIO TEXTUS.

Postquam (6) Magister in duobus precedentibus Libris determinavit de rebus divinis secundum

(5) Al. ut eadem. (6) Al. additur enim.

(a) Ex Edit. P. Nicol. Inter opera Augustini Tom. III. Sed est Gennadii Masiliensis, ex quo Algerus nominatum in Lib. I. de corpore; & sanguine Domini cap. xxxii. citat, & Adrianus Papa in epist. quam ad Carolum Magnum scripsit. (b) Nempe Timothei Æluri sectatores, qui & Eutychniani hæretici fuerunt: inter varias enim sectas in quas hæresis Eutychniana divisa est, una è præcipuis fuit quæ Timotheum illum ducentem habuit, & fautorem.

exitum à principio, in hoc Libro incipit determinare de rebus quæ dicuntur divinx, secundum reditum in finem, scilicet Deum: unde dividitur hæc pars in duas partes. In prima determinat istum reditum

DISTINCTIO I.

ditum in finem ex parte reducendum; in secunda quantum ad ea quæ exiguntur ex parte reductorum, scilicet sacramenta, quæ ad gratiam disponunt, & hoc in IV. Libro. Prima dividitur in duas partes. In prima determinat de reducente effective, scilicet de Deo incarnato; in secunda de reductentibus formaliter, ut sunt virtutes, & dona, xxiii. dist. Cum vero supra (7) prohibuit sit Christum plenum gratia fuisse, non est supervacuum inquirere, utrum fidem, & spem, sicut charitatem habuerit. Prima dividitur in duas partes. In prima determinat de divina incarnatione; in secunda prosequitur conditiones ipsius Dei (8) incarnati, dist. 6. Ex præmissis autem emergit questio plurimum continens utilitatis. Prima dividitur in tres partes. In prima determinat de incarnatione ex parte assumentis carnem, quis sit; in secunda ex parte assumpti, quia sit, distinct. 11. Et quia in homine tota humana natura corrupta erat, totam assumpsit; in tertia ex parte utriusque, cujusmodi sit, dist. v. Præterea inquiri oportet. . . quid horum potius concedendum sit. Prima dividitur in tres partes. In prima ostendit per auctoritatem Apostoli, quæ sit persona assumens, quia Filius. In secunda inquiri rationem, quare potius Filius quam alia persona, ibi: Diligenter vero annotandum est, quare Filius, non Pater, vel Spiritus Sanctus, incarnatus est. In tertia excludit objectionem, ibi: Sed forte aliqui dicent.

Diligenter vero annotandum est, &c. Hic assignat rationem quare persona Filii carnem assumpsit, & dividitur in duas partes. In prima dicit, quod magis congruum fuit Filium incarnari quam Patrem, aut Spiritum Sanctum. In secunda inquiri, utrum possibile fuerit Patrem, aut Spiritum Sanctum incarnari, ibi: Si vero queritur, utrum Pater, vel Spiritus S. incarnari potuerit, vel etiam modo possit; sane responderi potest, & potuisse olim, & posse nunc carnem sumere. Circa primum assignat tres rationes, quare Filius carnem assumpsit: quarum prima sumitur ex appropriato Filii, quod est sapientia; secunda ex origine ipsius, quia est ab alio, ibi: Ideo est Filius; tertio ex proprio ipsius, quia Filius est, ibi: Quod ideo factum est ut qui erat in Divinitate Dei Filius, in humanitate fieret hominis filius.

QUESTIO I.

HIC est duplex questio. Prima de incarnatione; Secunda de persona carnem assumente.

Circa primum queruntur quatuor.
Primo: Utrum Deum incarnari fuerit possibile.
Secundo: Utrum fuerit congruum.
Tertio: Utrum incarnatio fuisset, si homo non peccasset.
Quarto: De tempore incarnationis.

ARTICULUS I.

Utrum Deum incarnari fuerit possibile.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod impossibile fuerit Deum assumere carnem. Omne enim quod est alteri unibile, possibile est ad unionem. Sed omne possibile ad aliquid, reducitur ad actum per motum, vel passionem, & ab aliquo alio primo agente, cum non sit idem movens, & motum, agens, & patiens. Cum ergo impossibile sit

(7) Al. prohibuit sit. (8) Al. incarnationis. (1) Al. contrariatur. (2) Forte est esse corpus.

Deum mutari, vel pari, nec aliquid prius eo esse possit; videtur, quod carni unibilis non fuerit.

2. Præterea. Illud quod est perfectum in esse, non unitur alicui unionem essentiali: unio enim essentialis est ex actu, & potentia, vel ex forma, & materia; quorum utrumque est imperfectum in esse. Ergo quod omnibus modis perfectum est, nullo modo alteri uniri potest: quod enim perfectissimum est, additionem non recipit, cum nihil sibi desit. Sed Deus est omnibus modis perfectus, quia in se omnem perfectionem præhabet, ut dicit Dionysius (cap. v. de Div. Nom.) & etiam Philosophus, & Commentator ejus in V. Metaph. (text. xxi.) Ergo ipse unibilis alteri non est.

3. Præterea. Infinite distantium non est aliqua proportio; quorum autem non est proportio, non est possibilis unio: unde non quodlibet cuilibet uniri potest. Cum ergo Deus, & creatura in infinitum distent, videtur quod Deus creaturæ uniri non possit.

4. Præterea. Major est distantia Dei, & creaturæ, quam duorum contrariorum; cum contraria in genere convenient, & Deus non (1) contineatur in aliquo genere. Sed duo contraria non possunt simul esse in eodem. Ergo nec natura humana, & divina possunt esse in una persona; & sic idem quod prius.

5. Præterea. Ad infinitatem divinæ potentiæ exigitur quod neque sit corpus, neque virtus in corpore, ut in VIII. Physic. (text. lxxvii. & lxxviii.) probatur. Sed potentia Dei nunquam potest esse finita. Ergo nunquam potest Deus esse corpus, vel virtus in corpore. Sed esse incarnatum (2) est corpus, vel virtus in corpore. Ergo Deus non potest incarnari.

Sed contra est quod Deus plus potest facere quam homo potest dicere. Luc. i. 37. Non erit impossibile apud Deum omne verbum. Sed hoc homo potest dicere, scilicet Deum humanam naturam assumere; nec contradictionem implicat, nec aliquem defectum in Deo ponit hoc dictum. Ergo Deus multo fortius hoc facere potest.

Præterea. Eorum quæ habent similitudinem, facilis est unio. Sed homo creatus est ad imaginem & similitudinem Dei; Genes. i. Ergo humana natura divina aliquo modo unibilis est in persona.

Præterea. In creaturis secundum divisionem superiorum dividitur natura. Sed in divinis possunt esse plures personæ in una natura, Ergo & pari ratione possunt esse plures naturæ in una persona; & sic idem quod prius.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod unio (3) aliquorum duorum, vel trium potest esse tripliciter. Uno modo secundum quod aliqua non ununtur ad invicem nisi per conjunctionem eorum in aliquo uno. Quædam vero ununtur è converso per conjunctionem eorum ad invicem, & in aliquo uno, quod ex eorum conjunctione constituitur. Quædam vero per conjunctionem eorum ad invicem, sed non in aliquo uno, quia ex eorum conjunctione nihil resultat. Primum horum contingit quatuor modis. Quia vel illud unum in quo conjunguntur, est idem numero; sicut duo brachia conjunguntur in uno pectore, vel duo rami qui se non tangunt nisi in uno trunco: vel unum secundum speciem, sicut Sortes, & Plato in hominibus.

(3) Al. contrariatur. (2) Forte est esse corpus.

ne: vel unum genere, sicut homo, & asinus in animali: vel unum analogia, sive proportione, sicut substantia, & qualitas in ente: quia sicut se habet substantia ad esse sibi debitum, ita & qualitas ad esse sui generis conveniens. Quæ vero junguntur ad invicem, & in aliquo uno ex eorum conjunctione constituto, sunt sicut materia, & forma: quia forma conjungitur materiæ ut perfectio ejus, & ambo conjunguntur in natura communi: & simile est de partibus quantitativis continuatis ad invicem, ita quod ex eis proveniat aliquod totum, in quo duæ partes conveniant. Ea vero quæ uniuntur ad invicem, & non in aliquo uno, sunt sicut accidens, & subjectum, ex quibus non efficitur unum per se, cujus subjectum, & accidens partes dici possint, ut probatur in VIII. Metaph. (text. xv. xvj.) Et quia, ut dicit Hilarius (I. de Trin.) comparatio terrenorum ad Deum nulla est; nec exemplum sufficiens rebus divinis ratio humana præstabit; sciendum est, quod nullus istorum modorum competit ex toto ineffabili unioni qua Deus homini unitus est; sed tamen aliqui istorum modorum quantum ad aliquid repræsentant illum modum unionis. Sciendum est ergo, quod medius modus, quo aliqua conjunguntur ad invicem, ut ex eis aliquod tertium resultet, omnino non potest Deo convenire: quia duo quæ conjunguntur secundum hunc modum, se habent ad tertium ut partes: ratio autem partis, sicut & imperfecti, penitus à Deo removetur. Primum vero modum, & tertium quantum ad aliquid possibile est Deo convenire. In Incarnatione enim ex parte assumptis duo possunt considerari, scilicet persona, & natura. Si autem consideremus personam assumptam, sic conjungitur humanæ naturæ assumptæ tertio modo conjunctionis: quia persona divina fit persona hujus naturæ humanæ; sed ex his duobus non resultat aliquod tertium, sicut etiam in Sorte ex persona ejus, & natura non fit aliquod tertium, sed persona ejus in humana natura subsistit. Si autem consideremus naturam assumptam, sic conjunctio ejus ad naturam humanam est secundum primum modum conjunctionis, in quantum duæ naturæ in una persona conveniunt, quæ in naturalibus proprietatibus nihilominus distinctæ sunt. Et ideo incarnatio insertionis comparatur: sicut enim in insertione in eodem trunco in quo erat unus ramus per naturam, fit ramus alius per insertionem; ita in eadem persona in qua naturaliter erat divina natura, est per unionem humana natura. In uno autem genere, vel specie Deum, & creaturam convenire impossibile est; sed per analogiam possibile est. Sed hoc ex tunc fuit ex quo creaturæ esse cœperunt: & ideo de hoc non est ad præsens quæstio.

Ad primum ergo dicendum, quod contingit aliquando in relativis aliquid relative dici, non quia ipsum referatur, sed quia alterum refertur ad ipsum ut dicitur in V. Metaph. (text. xx.) sicut scibile relative dicitur ad scientiam: & in talibus aliquid incipit dici de novo quod prius non dicebatur, nulla mutatione facta circa ipsum, sed circa alterum: nulla enim mutatione facta circa scibile, incipit esse à me scitum per mei mutationem: & similiter dicitur res scibilis non per potentiam passivam quæ sit in ipsa, sed per potentiam quæ est in sciente: & sic est in proposito. Non enim potest esse ut Creator ad creaturam referatur, nisi quia creatura ad ipsum referatur, in qua relatio realiter existit, ut in I. Lib. dictum est dist. xxx. & ideo Deus dicitur uniri non per mutationem sui, sed ejus cui unitur: & similiter

cum dicitur unibilis, hoc dicitur non per potentiam aliquam passivam in Deo existentem, sed per potentiam quæ in creatura est ut uniri possit. Vel potest dici, quod unibile non dicit potentiam passivam, sed activam. Sed hæc responsio non congruit propter duo. Primo ex ipsa significatione nominis: quia unibile significat possibile uniri, unitivum vero potens unire. Secundo quia cujus est actio, ejus est potentia: unde cum hæc actio quæ est unire conveniat indifferenti toti Trinitati, & unibile, si dicit activam potentiam unionis, toti Trinitati indifferenti conveniet, & non magis congruet Filio, ut in littera dicitur.

Ad secundum dicendum, quod illud quod est perfectum in se, non unitur alteri ad acquirendum aliquam perfectionem, sed ad communicandum: & sic Deus homini uniri voluit, non propter se, quia non habet quo crescat ejus perfectio, sed propter hominem, cui subveniendum erat: sicut etiam Deus est in omnibus per essentiam, præsentiam, & potentiam, suam bonitatem in omnibus diffundendo; ex quo tamen nihil sibi accrescit.

Ad tertium dicendum, quod proportio dicitur dupliciter. Uno modo idem est proportio quod certitudo mensurationis duarum quantitatum: & talis proportio non potest esse nisi duorum finitorum, quorum unum excedit secundum aliquid certum, & determinatum. Alio modo dicitur proportio habitudo ordinis, sicut dicimus esse proportionem inter materiam & formam, quia se habet in ordine, ut perficiatur materia per formam, & hoc secundum proportionabilitatem quandam: quia sicut forma potest dare esse, ita & materia potest recipere idem esse: & hoc modo etiam movens, & motum debent esse proportionabilia, & agens, & patiens, ut scilicet sicut agens potest imprimere aliquem effectum, ita patiens possit recipere eundem. Nec oportet ut commensuretur potentia passiva recipientis ad potentiam activam agentis nec secundum numerum (sicut unus artifex per artem suam potest in ligno inducere plures formas, ut formam aræ, & formam serræ; sed lignum non potest recipere nisi unam illarum) nec etiam secundum intentionem: quia artifex per suam artem potest producere pulchram sculpturam, quam tamen lignum nodosum non potest recipere. Et ideo non est inconveniens ut hic modus proportionis inter Deum & creaturam salvetur, quamvis in infinitum distent: & ideo possibile est unio utriusque.

Ad quartum dicendum, quod contraria nunquam possunt uniri hoc modo quod insint eidem secundum idem; & sic etiam nec creatura Creatori unitur, quia secundum Damascenum (de Fide orthodox. Lib. III. cap. 111. post medium) quod erat increabile, mansit increabile, & quod erat creabile, mansit creabile.

Ad quintum dicendum, quod aliquid dicitur esse virtus in corpore pluribus modis. Uno modo quia est forma corporis, & non habet operationem nisi mediante corpore; & sic potentia sensitiva, & quæ infra eas sunt dignitate, dicuntur virtutes in corpore. Alio modo potest dici virtus in corpore, quia est forma dans esse corpori, non tamen operans mediante corpore; quamvis indigeat corpore ad suam operationem, per quod repræsentatur sibi suum objectum: & hoc modo intellectus possibilis est virtus in corpore. Alio modo posset dici virtus in corpore quod est forma corporis; quamvis non operetur mediante corpore, nec à corpore aliquid recipiat; sicut di-

dixerunt de animabus orbium, qui posuerunt cælos animatos anima intellectuali tantum. Et patet: quia esse virtutem in corpore significat, vel esse formam corporis, vel etiam cum hoc dependere aliquo modo ejus operationem à corpore: quorum neutrum de Deo dicimus, secundum quod incarnatum, non oportet quod ponamus eum virtutem in corpore, vel aliquo modo ad corpus finiri.

ARTICULUS II.

Utrum Deus incarnari fuerit congruum.

III. P. quæst. 1. art. 1. opusc. 11. cap. v. & Lib. III. cont. Gent. cap. LIII. LIV. LV.

1. Ad secundum sic proceditur. Videtur quod non fuerit congruum Deum incarnari, etsi fuerit possibile. Sicut enim bonitati opponitur malitia, ita majestati opponitur infirmitas. Sed summam bonitatem non decet assumere aliquam malitiam. Ergo summæ majestati indecens est omnis infirmitas. Omnis autem sapiens vitat indecentiam. Ergo cum Deus sit sapientissimus, nullo modo nostram naturam, quæ infirma est, assumere debuit.

2. Præterea. Peccatum hominis, & peccatum Angeli fuerunt ejusdem generis, quia uterque per superbiam peccavit. Sed Deus Angelorum peccato non subvenit per alicujus naturæ assumptionem. Ergo nec peccato hominis subvenire debuit per incarnationem.

3. Præterea. Creatio recreationi respondet. Sed Deus ad creationem hominis nullam creaturam assumpsit. Ergo nec ad ejus recreationem incarnari eum congruum fuit.

4. Præterea. Ut in Psalm. cXLIV. 9. dicitur: *Miserationes eius super omnia opera ejus.* Ergo plus decuit quod Deus ostenderet immensitatem suæ misericordie quam severitatem suæ justitiæ. Sed ad magnitudinem misericordie pertinet ut peccata sine satisfactione remittantur: unde & à Deo nobis præcipitur ut debitoribus nostris gratis dimittamus. Ergo & Deus naturam humanam gratis reparare debuit, non expetendo satisfactionem; & ita non fuit opportunum ut Deus homo fieret ad satisfaciendum pro hominibus.

5. Præterea. Nulla crudelitas Deo est attribuenda, qui summe est misericors. Sed exigere ab aliquo plus quam potest est crudele. Ergo Deus non exigit satisfactionem ab homine quam homo non potest implere, & ita homo per se potest satisfacere; & sic non fuit necessarium quod Deus incarnaretur.

6. Præterea. Quicumque potest satisfacere pro majori peccato, potest satisfacere pro minori. Sed mortale peccatum actuale est majus quam originale, quia habet plus de voluntario. Ergo cum homo possit pro mortali satisfacere, potest pro originali multo fortius satisfacere; & sic idem quod prius.

7. Præterea. In primo parente idem fuit peccatum originale, & actuale. Sed ipse per poenitentiam de peccato actuale satisfecit. Ergo & de originali potuit satisfacere; & sic idem quod prius.

8. Præterea. Secundum Dionysium lex Divinitatis est ultima per media reducere. Sed homo per peccatum à Deo abjectus erat. Ergo cum natura angelica inter naturam divinam & humanam sit media,

(1) Vulgata: *Sapientiam autem non vincit malitia.* (2) *Al. nisi homo qui Angelorum Dominus esset.*

ut in iv. cap. cæl. Hierar. ostenditur, videtur quod etsi homo sufficienter satisfacere non poterat, per Angelum hoc fieri debuerit, & non per Deum incarnatum.

9. Præterea. Quodlibet bonum creatum finitum est. Sed bonum totius humanæ naturæ est creatum: quolibet autem finito potest Deus facere aliquid majus. Ergo Deus potest facere unam creaturam, cujus bonitas præponderet bonitati totius naturæ humanæ. Ergo per illam posset recompensari corruptio totius humanæ naturæ; & ita videtur quod non oportuit ad reparationem humani generis Deum incarnari.

Sed contra. Non erat conveniens ut una nobilissimarum creaturarum suo fine totaliter frustraretur. Sed humana natura est inter nobilissimas naturas. Cum ergo tota corrupta fuerit per peccatum in primo parente, & ita beatitudine privata, ad quam instituta erat, congruum fuit ipsam reparari. Sed reparatio humani generis non potest fieri, nisi peccatum dimittatur; nec justum est ut peccatum sine satisfactione dimittatur. Ergo oportuit pro peccato totius humanæ naturæ satisfieri. Sed satisfactio decenter fieri non potest nisi ab eo qui debet satisfacere, & potest. Ergo sic debuit fieri. Sed non debet nisi homo, qui peccavit, & non potest nisi Deus: quia quælibet creatura totum suum esse Deo debet, ne dum ut pro alio satisfacere possit; & sic aliqua creatura pro homine non potest satisfacere, nec ipse pro se, cum peccato indignus reddatur.

Præterea. Nullius creaturæ bonum excedit bonum naturæ humanæ, ut recompensationem pro tota natura possit facere. Ergo opportunum fuit ut Deus homo fieret ad satisfaciendum pro homine.

Præterea. Sap. vii. 30. dicitur: *(1) Sapientia vincit malitiam.* Sed per malitiam diaboli, & hominis humana natura, quæ opus est Dei, abjecta erat quantum de jecti potuit in culpam, & in miseriam. Ergo decuit ut sapientia Dei ipsam exaltaret quantum exaltari potuit. Ergo cum humana natura sit assumptibilis in unitatem divinæ personæ, ut prius dictum est, videtur congruum fuisse ut Deus humanam naturam assumeret.

Item Jacobi iv. 6. *Deus superbis resistit.* Sed per superbiam diabolus homini invidens, eum servum suum constituit, & injuste in servitute detinuit, cum ad servitium Dei creatus sit. Ergo decuit ut summe potens Deus nequitie diaboli resisteret, ut non solum hominem de ejus potestate eriperet, sed etiam e converso hominem dominum diaboli constitueret. Sed cum nulla creatura sit superior angelica natura, quæ est in diabolo, hoc non posset esse, (2) nisi homo qui hoc, faceret, Angelorum Dominus esset, quod soli Deo convenit. Ergo decuit ut Deus homo fieret, ut sic in nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, & infernorum: Philip. ii. 10.

S O L U T I O.

Respondeo dicendum, quod ad ea quæ fidei sunt, ratio demonstrativa haberi non potest, cum fides de non apparentibus esse dicatur, Hebr. xi. & præcipue in illis quæ ex mera Dei voluntate proveniunt, cujusmodi est incarnatio: & ideo ad incarnationem probandam ratio demonstrativa haberi non potest, nec etiam in contrarium: quia cum demonstratio scire faciat, scientia autem non nisi verorum sit, oportet omne quod demonstratur, verum esse, &